

Jokainen on ympäristövaikuttaja

ILMASTONMUUTOS on vuosisadan suurimpia ympäristöhaasteita. Tiedemiehet ovat pitkään varoitelleet, että maapallon keskilämpötila ei vuoteen 2100 mennessä saa nousta nykyisestä enempää kuin kaksi celsiusastetta.

Jos jo sovittuja ilmastotoimia ei lisätä, lämpötila nousee todennäköisesti ainakin kolme astetta. Se johtaa suuriin ympäristömuutoksiin ja aiheuttaa myös yhteiskunnallisia ongelmia, kuten pulaa ruuasta ja vedestä, ilmastopakolaisuutta ja nopeasti leviäviä tauteja.

Politiikot keskustelevat siitä, miten kasvihuonepäästöjä voisi vähentää esimerkiksi energiapolitiikan avulla. Yritykset tuovat markkinoille ympäristölle haitattomampia tuotteita ja palveluja. Historia on kuitenkin osoittanut, etteivät pelkkä politiikka ja teknologinen kehitys riitä. Muutoksen täytyy lähteä yksilöstä.

IHMISET SANOVAT usein, että he eivät voi yksin vaikuttaa mihinkään. Heidän mielestään näin suuressa asiassa yksilön teot eivät vaakakupissa paina.

Totta on, ettei yksi ihminen voi ilmastomuutosta ratkaista. Yksi ihminen ei myöskään ole sitä aiheuttanut. Miljardien ihmisten teot ovat saaneet aikaan ongelman, jonka vain miljardien ihmisten teot voivat ratkaista.

Kysymys kuuluu, kumpaan joukkueeseen haluat kuulua. Valinta ei ole helppo, sillä molemmissa on puolensa.

Sakari Tolppanen toimii tutkijana Helsingin yliopiston kemian laitoksen opettajan-koulutusyksikössä. Hän väitteli kesäkuussa kestävästä kehityksen opetuksesta.

Kuluttajien joukko voi huoletta tehdä maailmanympärysmatkoja, lillua tunnin lämpimässä suihkussa ja asua itseksensä sadan neliön asunnossa.

Ilmasto ja ympäristöä ajattelevien joukkue toimii toisin. Valintoja tehdessään se ottaa huomioon tekojensa ja elämäntapansa vaikutukset yhteiseen maapalloomme ja tyytyy niukempiin vaihtoehtoihin.

TÄNÄ VUONNA maailman vuotuiset luonnonvarat oli käytetty loppuun 13. elokuuta, noin viikkoa aiemmin kuin viime vuonna. Jos kaikki maailman asukkaat kuluttaisivat yhtä paljon kuin suomalaiset, ne olisivat huneet jo kuukausia aikaisemmin.

Elämme siis jatkuvasti velaksi. Tätä velkaa ei voi jättää maksamatta. Maksumiehiksi joutuvat kaikki, mutta painavimmin velka painaa köyhien maiden asukkaita ja tulevia sukupolvia.

Onko oikein, että me hyväosaiset toimimme näin? Kyllä, kaikki suomalaiset voidaan tässä asiassa laskea hyväosaisiksi.

Kuluttajajoukkueen elämäntyyli ei voi jatkua nykyisellään. Meidän jokaisen tulee katsoa peiliin ja miettiä, kuinka voimme vähentää ympäristökuormitustamme.

Hyvä paikka aloittaa ovat netin hiilijalanjälkilaskurit. Niiden kautta saa objektiivista

tietoa omasta hiilikuormastaan ja vinkkejä siitä, kuinka sitä voi pienentää. Suosittelemme etenkin Suomen ympäristökeskuksen ilmastodieetti.fi-sivustoa.

JOS HALUAMME panna stopin ylikulutukselle, suurimman osan meistä pitää mennä laihdutuskuurille. Tehokkainta laihdutus on silloin, kun puuttuu ensiksi niihin asioihin, jotka tuottavat eniten lisäkiloja.

Yhdellä pääsynti voi olla säännöllinen lentäminen, toisella ison talon lämmittäminen ja kolmannella ylenpalttinen lihan-syönti. Mistään ei tarvitse luopua kokonaan, mutta kaikesta voi karsia.

Toiveeni on, että ihmisistä tulisi tietoisempia kuluttajia. Paras tapa vaikuttaa tähän on tieteidenvälinen ilmastokasvatus, jossa eri aineiden opettajat opettavat aihetta yhteistyössä. Kokonaisvaltaista lähestymistapaa tukee myös tutkimukseni, joka osoittaa, että nuoret pohtivat tieteellisiä, yhteiskunnallisia ja eettisiä kysymyksiä samanaikaisesti.

Vain koulutuksen kautta voimme taata sen, että ihmiset tajuavat, mistä ilmastomuutoksessa on kyse ja ymmärtävät oman roolinsa kokonaisuudessa. □

Sakari Tolppanen

sakari.tolppanen@helsinki.fi

